Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF
Van	PDGB
Afgestemd met	CDS, DCo, DJZ, HDFC
In afschrift aan	STASDEF

TER BESLISSING

Datum
25 juni 2024

Onze referentie
BS2024022232

Opgesteld door
[redacted]
Directoraat-Generaal Beleid
[redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
1

Nota

Resultaten historisch onderzoek naar een mortierongeval op Aruba in 1961

Aanleiding

Op 8 februari 2024 ontving de minister van Defensie het onderzoekverslag van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) naar het mortierongeval op Aruba in 1961. Defensie heeft dit onderzoek ingesteld naar aanleiding van de brief van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) waarin zij onder meer aandacht vroeg voor dit dodelijke ongeval. De OvV was er door één van de nabestaanden op gewezen dat dit ongeval mogelijk een relatie had met het mortierongeval in Mali in 2016.

De minister van Defensie heeft de Kamer toegezegd haar te zijner tijd over de uitkomsten van het onderzoek te informeren (Kamerstuk 27 830, nr. 406).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de bijgevoegde Kamerbrief en die te ondertekenen.

Kernpunten

Het NIMH komt tot een drietal conclusies (zie 'Toelichting'). In de Kamerbrief vermeldt u dat:

- het onderzoek door de Marine in 1961 niet volledig is geweest, waardoor belangrijke vragen over de kwaliteit van de munitie en ongevalsomstandigheden onbeantwoord zijn gebleven;
- daarom destijds ten onrechte door de Marine is geconcludeerd dat het ongeval alleen te wijten valt aan een ladingsfout door dienstplichtig Marinier Tulp;
- u dit betreurt, alsook de wijze waarop de Marine destijds de nabestaanden van Marinier Tulp heeft behandeld. U biedt hiervoor uw excuses aan;
- doordat de kwaliteit van de munitie destijds niet is onderzocht, nu niet is vast te stellen of het ongeval in 1961 gelijkenissen vertoont met het mortierongeval in Mali in 2016. In Mali in 2016 werd in ieder geval een ander type mortier en andere munitie gebruikt dan op Aruba in 1961.

Toelichting

Het NIMH-onderzoek richtte zich op drie vragen:

1. In 1961 is geconcludeerd dat er sprake was van een menselijke fout. Is er op basis van de beschikbare bronnen, waaronder het onderzoek van de OvV naar het mortierongeval in Mali, een alternatieve verklaring voor het mortierongeval op Aruba in 1961?
2. Zijn de veiligheidsregels bij schietoefeningen met mortieren aangescherpt naar aanleiding van het ongeval op Aruba en/of zijn er andere wijzigingen in de behandeling van de mortier-munitie doorgevoerd?
3. Hoe is door Defensie destijds met (de nabestaanden van) de slachtoffers omgegaan?

Het NIMH concludeert (samengevat) dat:

1. de destijds gegeven verklaring dat het ongeval is veroorzaakt doordat de eerste granaat in aanraking kwam met de tweede granaat die de helper te vroeg boven de loop van de mortier bracht, inderdaad het meest waarschijnlijk is, hoewel een andere verklaring niet geheel valt uit te sluiten. Hierbij dient te worden aangetekend dat andere factoren mogelijk aan het ongeval hebben bijgedragen;
2. naar aanleiding van het ongeval de veiligheidsregels uiteindelijk niet zijn aangepast; wel zijn aanwijzingen gegeven om het personeel beter van de risico's te doordringen en de procedures nauwgezet toe te passen;
3. de marineautoriteiten in de personeelszorg naar de ouders van de marinier die voor het ongeval verantwoordelijk werd gehouden, ernstig tekort zijn geschoten.

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van het NIMH is op ambtelijk niveau vanuit de Directie Veiligheid persoonlijk contact geweest met de nabestaande die zich bij de OvV gemeld had.

Financiële overwegingen
Het versturen van de Kamerbrief kent geen financiële consequenties.

Juridische overwegingen
Het versturen van de Kamerbrief kent geen juridische consequenties.

Communicatie
De uitkomsten van het onderzoek zijn al gecommuniceerd aan de nabestaande die zich bij de OvV gemeld had. Op de website van Defensie zal een kort nieuwsbericht over het onderzoek worden geplaatst.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt
Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID